

ZÁPIS ZE SPOLEČNÉHO SETKÁNÍ AKTÉRŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ A WORKSHOPU K ROVNÝM PŘÍLEŽITOSTEM VE VZDĚLÁVÁNÍ

Místo a čas konání: Kulturní dům v Bolaticích, 13. 6. 2018, zahájení 13 hodin

Seznam účastníků: vizte prezenční listinu

Předseda Sdružení obcí Hlučínska (SOH) a starosta obce Bolatice, pan Herbert Pavera, přivítal přítomné a poděkoval všem za přijetí pozvání ke společnému jednání a diskuzi. Poté všechny přítomné seznámil s programem setkání. Následně informoval, že Sdružení obcí Hlučínska i nadále plánuje oceňovat pedagogy z Hlučínska za jejich kvalitní práci, požádal však ředitele škol, aby zvažovali návrhy na ocenění především s ohledem na kvalitní práci pedagoga a nepřihlíželi např. pouze k životnímu jubileu daného učitele. Rovněž vyzval ředitele škol, pokud mají nějaké návrhy na změnu hodnocení oceňovaných pedagogů, že je možné tyto zaslat SOH prostřednictvím referentky SOH, Lenky Osmančíkové, či přímo prostřednictvím předsedy SOH. Ve druhém bodě svého projevu předseda SOH připomněl aktivity, do kterých se mohou školy zapojovat a kterých se některé z nich již účastní, jedná se např. o Dny zdraví, Den bez aut, Den země – v tomto ohledu vyzval ředitele škol, aby se těmto tématům věnovali i ve školách. Přislíbil, že starostové určitě budou partnery i v takto tematicky zaměřených projektech.

Další bod projevu patřil podpoře tradic na Hlučínsku. Předseda SOH požádal ředitele škol, aby byl ve školách a školkách více využíván Zpěvník česko-polských lidových písní, který vydalo SOH ve spolupráci s polskými gminami. Jak poznamenal, je důležité, aby se na tradice, zvyky a lidové písně zdejšího regionu nezapomínalo. K tomuto bodu dále poznamenal, že se aktuálně připravuje učebnice přírodovědy s názvem „Jak na výuku EVVO na školách“. Projekt bude probíhat do konce roku 2018, k hlavním výstupům budou patřit metodické materiály a pracovní listy pro výuku přírodovědy a přírodopisu pro 1. i 2. stupeň ZŠ. V tomto ohledu opět zmínil důležitost využívání těchto výukových materiálů na školách. Současně připomněl, že se v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání II připravuje Vlastivěda Hlučínska, podrobnější informace, jak předestřel, sdělí následně pan Jiří Neminář z Muzea Hlučínska. Následně rovněž poznamenal, že má Hlučínsko řadu zajímavých míst a památek, má co nabídnout a apeloval na školy, aby umožnily svým žákům navštěvovat tato místa (např. Muzeum Hlučínska v Hlučíně, Skanzen Bolatice, zámek Kravaře, obec Bělá, Darkovičky bunkry, Kozmické ptačí louky apod.).

Předposlední téma úvodní části se zaměřilo na financování škol, kdy bylo stran předsedy SOH poznamenáno, že se obce snaží finančně pomáhat školám (opravy, rekonstrukce apod.), pro každého starostu je velice důležité, aby měl pěknou, fungující a kvalitní školu, neboť každá obec na Hlučínsku považuje školu za svou vizitku a patří jí v životě obce nezanedbatelná úloha. Závěrem dané části vzpomněl, že se aktuálně čekají změny v systému odměňování pracovníků škol, uvidí se tedy, co tyto

změny přinesou, nicméně přítomné ujistil, že starostové budou za své školy nadále bojovat. Poslední tematická oblast reflektovaná předsedou SOH se dotkla vzdělávání pedagogů. V tomto ohledu p. Pavera zmínil, že některé školy na Hlučínsku mají zájem o systematické vzdělávání a spolupráci s okolními školami, přičemž, jak podotkl, SOH je připraveno podpořit projekt, který bude vzdělávat vedoucí pracovníky ve školství. Následně poprosil pana Miroslava Všeťčku, ředitele ZŠ Hlučín-Rovný, aby vystoupil k danému tématu se svým příspěvkem.

Pan Všeťčka přítomné informoval, potažmo připomněl, že v rámci projektu MAP I zastával pozici předsedy Řídícího výboru MAP pro Hlučínsko východ. Využil tedy tohoto společného setkání, aby přednesl společnou myšlenku několika ředitelů škol na Hlučínsku. Zřejmě největším nedostatkem českého vzdělávacího systému, jak přednesl, je fakt, že nepanuje celospolečenská shoda na tom, co je to kvalitní vzdělávání. Není definována kvalita, školy se různí, a to i v rámci území Hlučínska. Pokud se na tomto nedostatku shodneme, je možné to společně, za součinnosti starostů a ředitelů, začít měnit a nadefinovat (si), co považujeme za kvalitní vzdělávání (i s přihlédnutím k místním specifikům). V těchto obecně vytvořených mantinelech pak školy mohou budovat svou jedinečnost a své specifické zaměření.

Jak pan ředitel dále pokračoval, je možné identifikovat mezery v oblasti systematického vzdělávání ředitelů vedoucího ke společnému zvýšení kvality (lokálního) vzdělávání (školství). Ředitelé by si měli umět odpovědět na základní otázky typu: (jaké jsou/mají být) základní vlastnosti ředitelů, (jaký by měl být) profil absolventa, který školu opouští, (jak by měla probíhat) výchova žáka v demokratického občana apod. Nabízí se zde rovněž prostor pro společné a pravidelnější diskuze se starosty i za účelem toho, aby ředitelé věděli, co se po nich žádá a co se od nich očekává. V závěru svého příspěvku představil vizi lokálního školství. Dle slov pana Všeťčky lze evidovat tzv. vzdělávací turistiku, tzn., jsou zde školy přeplněné a jsou zde školy, kde děti naopak schází. Z toho důvodu je důležité pozvednout kvalitu všech škol a omezit vzdělávací turistiku.

Předseda SOH poděkoval p. Všeťčkovi za příspěvek a podotkl, že tento plán, případně komplexní projekt má podporu zástupců Sdružení obcí Hlučínska. Slovo bylo následně předáno vedoucí projektu MAP II, Haně Paverové, která zmínila, že v aktuálním MAP II je s tímto konceptem počítáno alespoň v základním modu a bude záležet na většinovém konsenzu, do jaké míry jej budou aktéři ve vzdělávání chtít rozšířit. V rámci implementace MAP budou uskutečněny alespoň 4 Metodické dny na podporu regionálního školství, dále budou, na základě kladných ohlasů, opět realizovány výjezdní konference MAP určené primárně ředitelům a zřizovatelům škol na Hlučínsku, přičemž první konference je předběžně plánována na jaro 2019. S ohledem na skutečnost, že se většina přítomných účastnila setkání, na němž byl projekt MAP II představen, předala H. Paverová krátce základní informace k tomuto projektu. Dále informovala účastníky, v jaké fázi se momentálně žádosti o dotace na oba projekty MAP II (MAP pro Hlučínsko východ II a MAP pro Hlučínsko západ II) nachází a jaké aktivity spolupráce/projekty byly v žádosti uvedeny. Zmínila, že vybraných projektů je celkem 20, přičemž výběru předcházelo vyplnění online dotazníků ze strany ředitelů MŠ, ZŠ, ZUŠ, kde mohli projevit své preference.

V tomto bodě dále stručně nastínila další důvod společného setkání, kterým je ustavení Pracovní skupiny (PS) pro rovné příležitosti v souladu s Metodikou rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV. Samotnému ustavení dané PS musí předcházet workshop na téma „rovné příležitosti ve vzdělávání“, přičemž toto nezahrnuje výlučně a pouze téma inkluze – jedná se o celé široké spektrum podtémat, včetně reflexe kvality škol a vzdělávací turistiky, jež zazněly v příspěvku pana ředitele Vsetečky. Zmínila, že v další části setkání vystoupí 3 hosté, kteří problematiku dále přiblíží.

Předseda SOH prozatím poděkoval za slova H. Paverové a následně poprosil pana Jiřího Nemináře z Muzea Hlučínska, aby vystoupil s - v úvodu avizovaným - příspěvkem k chystaným projektům na podporu regionální identity, zejména Vlastivědě Hlučínska. Dle slov pana Nemináře představuje MAP II obrovskou příležitost, jak společnými silami realizovat dlouho uvažovaný a ojedinělý regionální produkt v podobě komplexního projektu s názvem Vlastivěda Hlučínska. Už v rámci projektu MAP I, jak připomněl, bylo možné vytvořit a předat do všech škol sady map Hlučínska. V návazném MAP II je záměrem navázat dalším (větším) projektem, který vychází ze společného cíle vzdělávat naše děti a rozšiřovat jejich povědomí o místě, kde žijí. Následně představil čtyři základní teze v tomto znění:

- vzdělávací systém je konzervativní a rezistentní
- formování zodpovědného, samostatného a kriticky myslícího občana
- státní moc prosazuje centristické pojetí
- právo na bezprostřední kontakt není výlučnou výsadou přírodovědných předmětů (např. občanská výchova, dějepis apod.)

Vlastivěda Hlučínska, jak pokračoval, je komplexní vzdělávací projekt určený pro nižší i vyšší stupeň ZŠ (lze jej využít rovněž pro práci v CVČ), který zahrnuje výukové materiály, pracovní listy, interaktivní webovou stránku s texty, dokumenty, mapami, animacemi, audio a video ukázkami, fotodokumentací atd. a návazné exkurze do vytipovaných lokalit (např. Muzeum Hlučínska, zámek Kravaře, Skanzen Bolatice, Sudice, Landek, Kozmické ptačí louka apod.), které budou připraveny pro každou školu. Kromě Vlastivědy je připravován také (sdílený) Vlastivědný kufřík určený mateřským i základním školám a dále také ZUŠ a CVČ. Hlavním smyslem projektu je jednoduše řečeno „dostat muzeum do škol“, resp. se jedná o „muzeum v malém měřítku“, jež umožňuje názornost (teoretické) výuky. Kufříky budou samoobslužné, ze začátku je počítáno s průpravou ze strany lektorů/odborníků, kteří zavítají několikrát do každé školy. Závěrem požádal o podporu projektu i o spolupráci s Muzeem Hlučínska v Hlučíně. Předseda Sdružení obcí Hlučínska poděkoval za příspěvek pana Nemináře a podotkl, že by kufřík měl být vyroben a trvale k dispozici pro každou školu, nežli fungovat pouze na bázi sdílení a dodal, že by se SOH mohlo na této myšlence finančně podílet. V tomto ohledu znovu zopakoval význam podpory regionálních projektů – vyhotovený zpěvník, finalizace učebnice přírodovědy a přírodopisu a připravovaná vlastivěda Hlučínska.

Následně byl ke slovu vyzván pan David Neuvald, ředitel ZŠ Bolatice, jenž předal přítomným aktuální informaci k financování asistentů. Od 1. září letošního roku již není třeba žádat o příspěvky na asistenty, postačí pouze vyplnit formulář R44.

Po krátké přestávce se slova ujala opět H. Paverová, která navázala na dříve uvedené, objasnila hlavní myšlenky metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání i úkoly a kroky, které je potřeba v území během realizace projektu MAP II v daném tématu učinit. V závěru své řeči představila tři přednášející odborníky: p. Miroslava Všetečku, ředitele ZŠ Hlučín-Rovniny, p. Danu Vilkusovou, zástupkyni ředitele ZŠ Ostrava- Zábřeh, Kpt. Vajdy a p. Veroniku Zajícovou, sociální pracovníci a vedoucí Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – CSS Ostrava. Prvním přednášejícím byl pan Všetečka, který vyzvedl dvě slova - inkluze a integrace; slova, která v dnešní době vzbuzují rozličné emoce. Zdůraznil, že INKLUZE na školách vždy byla, je a bude, s čímž přítomní jednohlasně souhlasili. Dále konstatoval, že ředitelé žijí v době, kdy neumí či nemohou plánovat, kdy se neustále mění financování, úvazky apod., žijí v době nesystémovosti a nejistoty. Upozornil, že se ředitelům stěží vytváří koncepce školy, neb jsou tlačeni k tomu, aby pracovníky (např. asistenty) platili z projektů, což označil za značně nekonceptní. Nyní platí, že každá škola musí dát stejný prostor a šanci všem dětem ve své spádovosti, přičemž vedení školy musí dětem vytvářet optimální podmínky. Pan ředitel je dle svých slov zastáncem zachování speciálního školství na Hlučínsku. Vyzval v tomto ohledu starosty, aby se připojili k myšlence zachování speciální školy i dětské rehabilitace v Hlučíně, a to nejen na rovině politické, ale i finanční.

Druhá vystupující, paní Dana Vilkusová, představila místo klasické prezentace jeden, dle svých slov všeříkající, obrázek, který ukazuje a osvětluje dva pojmy:

Rovnost: znamená dávat lidem stejnou věc

Spravedlnost: znamená být fér ke všem v každé situaci

Navázala na pana ředitele Všetečku a potvrdila jeho slova o tom, že integrace zde vždy byla, je a bude i nadále. Nicméně v posledních měsících přišla změna a každá základní škola musela začít přijímat všechny žáky, což mnohdy představuje velký problém pro samotné děti, jejich rodiče, pracovníky škol, ředitele, starosty apod. Mnozí žáci trpí tím, že jsou nyní součástí velkého kolektivu, že s nimi není pracováno individuálně, sekundárně pak i tím, že dochází k neustálým změnám i způsobu financování. Ředitelé, jak zmínila, často do základní školy, kde paní Vilkusová vyučuje, volají, jsou nešťastní, neví, jak s dětmi přesně pracovat, neví, jaké mají či nemají kompetence, nemají ani dostatečný přístup k informacím. Jedná se o velmi stresující záležitost pro všechny zúčastněné strany. Paní Vilkusová je dle svých slov zastáncem zachování speciálního školství. Zejména děti, které mají mentální postižení, by měly zůstat na speciálních školách, odráží se to totiž na jejich vzdělá(vá)ní. Svůj příspěvek prokládala příklady ze své praxe; např. že se některým dětem, které přešly na běžnou školu, zhoršil prospěch, v dané škole se jim nemohli naplno věnovat, zatímco na speciální škole mají více prostoru a především odborníků. Nejedná se ale o chybu školy - vynaložili úsilí, avšak ve třídě mají třicet žáků a pět žáků s postižením, což je obrovský problém, který se odráží na prospěchu daného

(inkludovaného) žáka. Zmínila, že v ZŠ Kpt. Vajdy mívají množství krizových výjezdů – ať už se jedná o nespokojeného rodiče, dítě či ředitele.

Dle slov paní Vilkusové je potřeba vyvrátit mýtus, že děti nemají rovnou příležitost ve vzdělávání. V případě základní školy speciální nemusí žák nutně pokračovat výhradně na učebních oborech, může se dostat i na obory maturitní. Výhodou speciálních škol typu ZŠ Kpt. Vajdy je skutečnost, že pedagogové identifikují, kde má dítě svůj strop. Snaží se a pracují na tom, aby se žák pohyboval na rovině svého „stropu“, tam jej udržují, podporují a motivují. Každé dítě, každý žák, jak paní Vilkusová podotkla, potřebuje zažít pocit úspěchu a i tyto děti mají na tento pocit plné právo. Významná je v tomto ohledu (spolu)práce s rodiči – i rodič potřebuje určitou péči. Ve třídách ZŠ Kpt. Vajdy mají přibližně 12 dětí, v běžných školách je jich okolo 30, proto paní Vilkusová vyjádřila obdiv nad přítomnými řediteli, neboť si je vědoma toho, jak je pro ně situace složitá. Zopakovala, že není pravdou, že by děti, které vycházejí z jejich školy, měly nějaká omezení. Závěrem podotkla, že ani pro samotné rodiče není situace jednoduchá, mnozí z nich jsou značně unavení a vyčerpaní. Rovněž rodiče potřebují podpořit a je nezbytné zajistit jim službu, která bude dostupná – je tedy nutné zachovat speciální školu v místě (např. Hlučín), aby rodiče a děti nemuseli dojíždět např. do vzdáleného okraje města Ostravy.

Paní Vilkusová poděkovala za pozornost a předala slovo poslední vystupující, paní Veronice Zajícové. Ta krátce představila Centrum sociálních služeb v Ostravě a službu, ve které působí. Jedná se sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, přičemž spolupráce probíhá i se školami. Službu zjednodušeně představila jako partnera pro řešení řady rozličných problémů v rodinném prostředí, podstatou je práce s celou rodinou. Služba má terénní formu, sociální pracovníci docházejí přímo do rodin, kde vidí prostředí, ve kterém dítě, resp. celá rodina žijí. Velmi důležitým aspektem práce je vztah rodič-dítě a naopak. Pracovníci nezajišťují pouze základní chod v rodině, učí rodiče, jak se chovat k dítěti, jak pečovat o domácnost, pomáhají s péčí o zdraví rodiny, pomáhají řešit bydlení, finance, školu, okrajově i práci, v neposlední řadě i to, jak dostat zpět do vlastní péče dítě, které je aktuálně v péči ústavní apod. Zdůraznila, že problémy nejsou jen ve větších městech, ale i na malých obcích.

Následně krátce vysvětlila metody práce (např. terapie zaměřená na vztah, hmatová, terapie hrou apod.) a uvedla ilustrativní příklady. Jako příklad z praxe uvedla příběh chlapečka v pěstounské péči, který byl týraný, zanedbaný, po příchodu do rodiny byl velmi agresivní, po měsíci do rodiny vstoupili pracovníci sociálně-aktivizační služby, řešili s dítětem rodinu, školu apod. Podařilo se docílit toho, že chlapec přestal mlátit svou sestru, která sestra byla apatická (nechávala se mlátit, nijak nereagovala), ve škole se chlapeček začal zlepšovat a náhle „chtěl jít do světa“, což pěstounka viděla jako problém. Tento fakt byl však velmi pozitivní – znamená to, že se chlapeček uzdravuje, doma se cítí v bezpečí. Bylo potřeba ukázat mu a vysvětlit, že je ještě brzy na to vydat se do světa. V tomto případě byla použita terapie hrou; pohádka „Jak šel Honzík do světa“, následné povídání si o tom, proč jít do světa až v dospělosti apod. Chlapeček, jeho sestra i pěstounka si měli na terapii donést pastelky – společně si obkreslili ruku – mladší sestra, on i pěstounka; sám poznal, že nemá ještě tak velkou ruku jako jeho maminka a do světa může jít, až ji bude mít stejně velkou nebo větší. Doplnila, že v terapiích je potřeba posilovat rodičovské kompetence a (vzájemný) vztah.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Závěrem specifikovala, že terapie hrou je určená pro děti od 4 do 10 let, trvá 45 minut - dítě přijde do herny (sám, bez rodiče), kde jsou mu všechny hračky k dispozici a je mu sděleno, že si může hrát různými způsoby - pravidla nejsou potřeba, pracovník pouze doprovází dítě ve hře, nehodnotí, neanalyzuje. Těchto setkání je 12, probíhají každý týden.

Závěrem poděkovala Hana Paverová všem přítomným za účast, poděkovala také všem hostům (odborníkům) za jejich příspěvky. Bylo dohodnuto, že kontakt na paní Zajícovou (telefonický a e-mailový) bude zaslán prostřednictvím e-mailové komunikace spolu se zápisem z dnešního setkání. V průběhu následujících dnů budou osloveni všichni zástupci s e-mailem shrnujícím informace k Pracovní skupině pro rovné příležitosti a možností nominace do dané pracovní skupiny. Následně poděkoval všem za pozornost a za účast rovněž předseda SOH a přidal poznámku, že se takto zaměřená společná setkání v budoucnu určitě uskuteční častěji!

Zapsala: Hana Paverová v.r.